

Nieuwe Revu, 2004

De 22 vragen aan en antwoorden van ChristenUnie-leider André Rouvoet

‘Allah bestaat niet, God wel’

‘Ik schrik van de consequenties van wat ik zelf geloof en belijd.’ Niettemin zou André Rouvoet, politiek leider van de ChristenUnie, graag uitgroeien tot het geweten van de Tweede Kamer. Interview over een verbod op (soft)porno, het verschil tussen verdraaid en jeetje, de dreiging van een ‘seculiere dictatuur’ en een zelfmoord in zijn familiekring. ‘Ik begrijp er geen bal van.’

Tekst: Frénk van der Linden en Pieter Webeling

1) Jezus liep over water. Jezus wekte doden tot leven. Jezus veranderde water in wijn. Waan of werkelijkheid?

“Werkelijkheid. Het geloof in de levende God staat voor mij voorop, dát is essentieel en dragend in mijn bestaan. Daar hoort bij dat je de Bijbel letterlijk neemt. Het antwoord is zondermeer: ja, dit zijn historische waarheden.”

• **In psalm 37, vers 10 staat dat kinderen van bewust ongelovige mensen tegen de rotsen ‘te pletter’ worden geslagen. Zelfs dat is dus het woord van God?**

“Dat weet ik niet. In de Bijbel staan zoveel dingen die ik niet begrijp... Dat zit me op mijn nek. Wij spreken hier in de Kamer wel eens over volkeren die elkaar naar het leven staan, daar zijn we terecht bezorgd over. Maar als ik dan in het Oude Testament lees hoe meedogenloos Israëel, het volk van God, ándere volkeren bejegende... Na de val van Jericho werd iedereen, ook vrouwen en kinderen, met ‘de scherpte des zwaards’ om het leven gebracht. Dat kan ik niet plaatsen. Tegelijkertijd doet dit op geen enkele wijze afbreuk aan mijn overtuiging dat Gods Woord een boodschap van liefde is.”

2) Kadetillac.

“Dat is jeugdsentiment. Als student reed ik in oude barrels — meestal een Opel Kadett. Een vriend van mij had er ook een. Het kwam vaak voor dat de één de ander moest bellen van: kun je mij helpen met aanduwen of slepen? Toen we weer een keer met een startkabel stonden te hannesen, passeerden er twee meisjes. Eentje zei: ‘Kijk, dat krijg je met een Kadetillac.’ Toch ben ik altijd Opel blijven rijden. Ik heb nu een Sintra.”

• **Opelrijders staan te boek als keurige, brave burgermannen die niets durven.**

“Braaf en netjes is helemaal niet erg. Sterker nog: in de politieke discussie lijkt dat zo langzamerhand een compliment. Vroeger was het burgerlijke per definitie benepen, maar nu hebben zelfs de SP en GroenLinks de mond vol van ‘goed burgerschap’. Als Opelrijder ben ik dus uitermate modern en vooruitstrevend.”

3) O, de aanblik van radijs, peultjes, bloemkool, komkommers, veldsla!

“Mijn vader komt uit een geslacht van christelijk gereformeerde groenteboeren. Rouvoet is een begrip in Hilversum — ben’k best trots op. De zaak was eigenlijk van mijn opa en oma; soms logeerden we boven de winkel. Peultjes en aardappelen hadden voor mij weinig romantiek, alleen de grote klok op de veiling vond ik wel mooi. Die grote hal, de rondgaande wijzer, het aparte wereldje van groenteboeren die daar

ogenschijnlijk niets zaten te doen maar toch met karrenvrachten vol groenten en fruit weggingen...

“Als enige van de vier kinderen ben ik gaan studeren. Dat paste niet in onze familietraditie. Ik ben mijn eigen weg gegaan, dat heeft mij tot een eigensoortige persoonlijkheid gemaakt. Het universum van mijn ouders en dat van mij liggen nu vrij ver uit elkaar. Eerlijk gezegd moet ik mij er wel eens toe zetten om óók belangstelling te tonen voor zaken die zij van belang achten. Ik leef in een andere wereld.”

4) De drie droommaatregelen van minister-president Rouvoet.

“De internationale geloofsvervolging is een zaak die mij intens bezighoudt, niet alleen waar het christenen betreft. In mijn buitenlandse beleid zou ik daar prioriteit aan geven; handelsbelangen zouden niet te makkelijk prevaleren. Twee: het recht op leven moet in de grondwet komen. Dan praten we over abortus en euthanasie — die wetten zullen worden teruggedraaid —, maar ook over het vraagstuk van genetische manipulatie, biotechnologie en dergelijke. Mijn derde punt is actueler: het kabinet Balkenende bezorgt chronisch zieken en gehandicapten een grotere inkomensachteruitgang dan gezonde mensen. Dat vind ik verwerpelijk. Daar zou ik als premier zeker een stokje voor steken.”

5) Hoe vloekt u?

“Ik vloek niet. Ik zeg ‘verdraaid’, of ‘verdikkeme’. ‘Jeetje’ komt niet uit mijn mond, omdat het zo evident is afgeleid van de naam Jezus Christus.”

• **Verdikke zit tegen verdomme aan. Veel van uw partij- en geloofsgenoten vinden dat niet kunnen.**

“Eh, dat is een gevoelswaarde. Maar ik ga het gebruik van verdikkeme niet verdedigen — ik ben er niet trots op.”

6) Wij kennen een man die eens heel stoer zei: ‘Ik zou graag zien dat politici het lef tonen om te zeggen: ik ben tot inkeer gekomen.’ We geven hem nu een minuut om middels een ferm voorbeeld te illustreren dat hij zélf die moed wel heeft.

“Poeh. Nou, bij de laatste verkiezingen heb ik met verve een voorstel uitgedragen om bij echtscheiding een drempel van één jaar in te bouwen. Om te bezinnen. Omwille van de kinderen. Ik sta nog steeds achter het motief, maar in een echtscheidingssituatie is de nood vaak hoog. Mensen leven als kat en hond. Dan zou een breuk juist in het belang van de kinderen kunnen zijn. Achteraf zeg ik: geen verstandig voorstel. Het zal niet meer worden opgenomen in ons volgende verkiezingsprogramma.”

7) Wanneer bent u voor het laatst in tranen uitgebarsten?

“Drie jaar geleden overleed een dierbaar familielid. Ze liet haar echtgenoot en vier kleine kinderen achter. Dat... dat heeft mij geraakt als weinig andere dingen. Maar toevallig heb ik gisteravond gehoord dat haar man een nieuwe trouwdatum heeft gepland. Hervonden geluk — ook dat kan mij intens ontroeren.”

8) Komen heidenen in de hemel?

“Daar ga ik niet over, en daar prijs ik mij zeer gelukkig mee. Maar de Bijbel is glashelder: buiten Christus is er geen eeuwig leven, geen toegang tot de Vader.”

• **Er zijn ongelovigen die hun leven lang armen en zieken in bijvoorbeeld de Derde Wereld bijstaan. U zegt: hoe goed een mens ook leeft, dat is niet maatgevend?**

“Door goede dingen te doen kun je niet een eeuwig leven verdienen. Daar is echt het geloof in Jezus voor nodig.”

• **Die mensen komen dus in de hel?**

“Ja, de hel is net zo’n realiteit als de hemel. De essentie daarvan is volgens mij: niet bij God zijn. Zoals de ‘hel van Dachau’, waar Hij evident niet aanwezig was.”

• **En nu dieven, verkrachters en moordenaars. Stel dat zulke mensen vlak voor hun dood zeggen: ik bekeer mij alsnog tot de Heer, ik vraag vergiffenis voor mijn daden. Die komen dan wel in de hemel?**

“Toen Jezus aan het kruis was genageld, hing er naast hem een moordenaar van wie de goegemeente zou zeggen: die vent komt zeker niet in de hemel. Maar Jezus zei tegen die misdadiger: ‘Heden zult gij met mij in het paradijs zijn.’ Dan houd ik mijn mond. En ik ben gruwelijk dankbaar dat er altijd een mogelijkheid is om bij God te zijn. Dat geldt dus zeker voor misdadigers die zich nog voor hun sterven bekeren.”

• **Volgens deze logica kunnen de ‘goeden’ in de hel komen en de ‘slechten’ in de hemel. Menigeen zal hiervan schrikken.**

“Kan ik me voorstellen. Absoluut. Hoe rijm je dit? Daar schrik ik zelf ook van. Ik schrik van de consequenties van wat ik geloof en belijd.”

9) Waar gaat Turks Fruit over?

“Het zal me een zorg zijn. Ik heb daar genoeg smerigs over gehoord — ik hoef die film niet te zien.”

10) Vindt u — net als uw kerk — zelfmoord moreel onacceptabel?

“Ik heb er de grootst mogelijke moeite mee die vraag te beantwoorden. Maar nee — ik zou dat nooit kunnen veroordelen.”

• **Wij hebben vernomen dat het overleden familielid over wie u net sprak, de hand aan haarzelf heeft geslagen.**

“Ja. En mijn moeite zit ’m erin dat je niet meer kan spreken met elkaar over de dingen die kennelijk een rol hebben gespeeld bij zo’n ongelooflijke, onacceptabele beslissing. Ik zeg onacceptabel, omdat we haar definitief kwijt zijn. Er is geen mogelijkheid meer om vragen onder ogen te zien als: hebben wij steken laten vallen? Hebben wij jou tekort gedaan? Hebben wij de signalen niet opgepakt? Misschien zijn het onterechte zelfverwijten. Maar ze zijn onvermijdelijk. En onverdraaglijk.”

• **Was u kwaad op God?**

“Ja. Waarom greep God niet in? Deze vrouw was ook christen. Ik denk dat je heel eerbiedig best kwaad kunt zijn. Van verdriet, van onbegrip, het gevoel dat je op de hemeldeur staat te bonzen van: dit had niet mogen gebeuren, ik begrijp dit niet, ik begrijp dit niet.”

• **Psalm 72: ‘Er valt geen haar van mijn hoofd buiten Zijn Goddelijke Wil om.’**

“Kennelijk staat Hij het lijden toe. Gebeurt het niet zomaar. Er is een beeld dat mij zeer aanspreekt: dat van ‘Gods borduurwerk’. Voor mijn gevoel zie ik slechts de achterkant: een heleboel losse draadjes waar je geen touw aan kan vastknopen. Maar als ik de voorkant zou zien, het geheel, het plaatje, zou ik het patroon ontwaren. Dat is mijn rotsvaste vertrouwen in God. Maar ik snap er geen bal van.”

11) U neemt het Nederlands elftal over van Advocaat. Wat is uw opstelling?

“Ik ben het kwijtgeraakt. En dat betreur ik buitengewoon. Bij het WK ’78 kende ik alle opstellingen van alle elftallen, ik zag alle doelpunten, maar mijn interesse in voetbal ben ik gewoon verloren. Tijdgebrek.

“Ik kom nauwelijks toe aan de lichte kant van het leven. Dat is een voortdurend verdriet, en ik heb daar hinder van. Ik ben een verschrikkelijke fan van Tolkien, mijn vrouw ook, maar toen ik eindelijk een gaatje in mijn agenda had gevonden voor Lord of the Rings I was die film al bijna uit de roulatie.”

12) De integratie van allochtonen is in grote lijnen geslaagd, zegt voorzitter Stef Blok (VVD) van de commissie die een 2400 pagina’s tellend rapport aan de kwestie heeft gewijd. Onzin, beweert een meerderheid in de Tweede Kamer. Wie heeft gelijk?

“Blok. De wijze waarop zijn rapport werd ontvangen, vond ik schandelijk. Als je als Kamer een commissie instelt, heb je het fatsoen op te brengen om de uitkomst op de inhoud te beoordelen. Met name Van Aartsen en Verhagen hebben het rapport al vóór publicatie op vernietigende wijze afgeserveerd. Ze hebben het gepolitiseerd. Dat dóe je

niet. Los hiervan: het is natuurlijk afschuwelijk dat er iemand is geweest die Van Aartsen heeft geprobeerd aan te rijden, vorige week. Dat spreekt voor zich.

“De religieuze dimensie van het rapport vind ik heel belangrijk. Joost Eerdmans van de LPF heeft dat issue naar zich toe proberen te trekken door te pleiten voor een totaal verbod van hoofddoekjes of andere religieuze uitingen op scholen, achter loketten, enzovoorts. Dat neutralisme — het in de praktijk afschaffen van de godsdienstvrijheid — vind ik fundamentalistisch. Het komt in de buurt van een seculiere dictatuur. Dat is gevaarlijk voor de rechtstaat én de vrijheid van meningsuiting. Eerdmans’ motieven deugen niet. Hij is daar terecht mee op zijn gezicht gegaan. Ik vind dat Van Aartsen en de VVD-fractie te weinig weerstand bieden aan die denkbeelden.

“Het beeld van de VVD is diffuus en gespleten. Aan de ene kant biedt Van Aartsen als politiek leider Kamerleden als Hirsi Ali en Wilders de ruimte om harde uitspraken te doen tegen de islam en allochtonen. Aan de andere kant mag Kamerlid Laetitia Griffith namens de VVD op gematigde toon zaken doen met het kabinet. Van Aartsen maakt geen echte keuze, en dat neem ik hem zeer kwalijk. Impliciet is hij medeverantwoordelijk voor die fundamentalistische tendens die de LPF heeft geïnitieerd. Richting de VVD wil ik dan ook zeggen: denk erom, een seculiere dictatuur is niet minder bedreigend dan een religieuze dictatuur.”

• **Volgens Binnenhof-watchers is Van Aartsen opportunistisch bezig: hij is gewoon uit op de Pim Fortuyn-stemmers.**

“Die verdenking laadt hij wel op zich.”

13) Wat is het verschil tussen house, hiphop en rap?

“Geen idee. Ik heb vijf jonge kinderen, de oudste is elf. Ik ben veel te blij dat het nog bij K3 blijft.”

14) Wat is uw probleem met CDA-fractievoorzitter Maxime Verhagen?

“Dat ik ben gepiepeld bij de formatie, een jaar geleden. Om die conclusie kan ik niet heen. Wij waren als ChristenUnie in gesprek met CDA en VVD over mogelijke deelname aan het kabinet, maar in de pers werd met zoveel woorden geschreven dat het CDA eigenlijk D66 als favoriet had. Ik belde Verhagen: ‘Maxime, ik krijg een vervelende smaak in mijn mond, ik wil weten waar ik aan toe ben.’ Die avond, om zes uur, verzekerde hij mij op mijn kamer dat wij eerste keus waren. Toen het CDA de volgende dag, zonder nieuw overleg, bekend maakte dat het tóch D66 was geworden, was ik laaiend. Vooral omdat daar aan werd toegevoegd

dat ik op de hoogte zou zijn gesteld door Verhagen. Dat was dus niet waar! Het is uitgepraat, maar ik heb grote moeite met hem gehad.”

15) Uw overdonderende charisma bezorgt de ChristenUnie bij de verkiezingen van 2007 landelijk en gemeentelijk zestig procent van de stemmen. Hoe zou een zondag in Holland eruit gaan zien?

“Ons verkiezingsprogramma is duidelijk: koopzondagen en voetbalwedstrijden gaan niet door, en zwembaden, winkels, cafés en dergelijke zouden dan conform de wens van de bevolking dichtgaan.”

- **Satan-vererende popmuziek, hard en softporno?**

“Verbieden. Zonneklaar.”

- **Boetes op godslastering?**

“Weten jullie dat dat in het Wetboek van Strafrecht staat? Alleen zijn het nu helaas dode letters. Wij zouden die regel gewoon gaan handhaven, want vloeken komt de kwaliteit van de samenleving niet ten goede.”

- **Worden aanstootgevende reclames uit het straatbeeld gebannen?**

“Ja. Positiever geformuleerd: het publieke domein zou voor iedereen weer een plezierige omgeving worden.”

- **Dan nog even seks en geweld bij de omroep.**

“Uit fatsoensnormen zou dat nu al moeten worden tegengegaan. Maar jullie vragen beginnen wrevel bij me op te roepen: het lijkt net alsof de ChristenUnie van alles wil verbieden. Ik leg het accent liever op het positieve: de zondag is een rustdag, een dag van bezinning. Bij ons thuis zeggen we: wat *hoef* je niet op zondag? In principe blijven de computer en de televisie uit. Huiswerk kun je op zaterdag maken, maar als de nood aan de man komt, praten we erover. Ik wil niet dat mijn kinderen de zondagsrust ervaren als dogma, maar als bevrijding. Zo zou het voor alle Nederlanders moeten zijn.”

16) Welk politiek moment kwam hard aan?

“Op een ochtend werd ik gebeld door een verslaggever van Ontbijttelevisie. Of ik even wilde reageren op de dood van Maarten van Traa, met wie ik in de IRT-commissie had gezeten. Maarten was die nacht verongelukt, maar ik wist nog van niks. Ik heb Teletekst aangezet en ontzettend gejankt. We waren helemaal geen dikke vrienden, we hebben grote clashes gehad. Maar dit raakte mij enorm.”

17) Nog even terug naar uw eclatante verkiezingsoverwinning. U legt miljoenen Nederlanders dingen op waar ze van gruwen, want zij willen op zondag wél graag naar de Meubelboulevard, Ajax of de videotheek. Hoe gaat u

rekening houden met die ‘minderheid’? Democratie is toch meer dan de wil van vijftig plus één?

“Waar het mij om gaat is de vraag wat het goede voor de samenleving is. En dat goede is: de wil, de geboden van God. Trouwens, als je te veel rekening wil houden met de wensen van minderheden — zoals jullie van mij vragen —, zou het Wetboek van Strafrecht niet houdbaar zijn. Want daarin staan allerlei dingen die mensen worden ontzegd, hoe graag sommigen ook inbreken of stelen.”

• **U plaatst misdaden op één lijn met zoiets onschuldigs als het verlangen op zondag een baantje te trekken in een zwembad.**

“Goed, hier begint het voor mij spannend te worden. Dit raakt aan de vraag: waar ligt de grens van de tolerantie? Maar toch: ik hecht aan datgene wat de Bijbel gebiedt. Dat zal niet iedereen leuk vinden, net zoals veel mensen moeite zouden hebben met een volledig liberale of socialistische zeggenschap over dit land.”

18) Wat drijft u — in psychologische zin?

“Ik heb daar nog nooit over nagedacht. Centraal in mijn werk staat het besef dat ik dit doe in dienst van het koninkrijk Gods. Daar geef ik alles voor. Net zoals ik zwaar til aan de verantwoordelijkheid voor mijn vrouw en kinderen. Liesbeth steunt mij.”

• **‘In interviews zegt hij zijn gezin belangrijk te vinden,’ zegt uw vriend, de psychiater Jan Pieter Roubos. ‘Maar dan denk ik: André, je komt ’s avonds laat thuis, je gaat ’s morgens vroeg weg, en in het weekend slaap je.’**

“Dat laatste valt nog wel mee, hoor. Maar dit is inderdaad mijn grootste worsteling. Ik doe mijn gezin en vrienden vreselijk te kort. Ik moet me er echt toe zetten om ruimte te maken voor persoonlijke dingen. Vorige week heb ik met twee kinderen een avond gezongen, in kerkverband. Dat doe ik normaal nooit. Ik was doodop, maar ik ben toch gegaan. Gezin, kerk, werk: dat is de juiste volgorde voor mij. Maar zo leef ik niet. In de praktijk is het: werk-gezin-kerk. Dat is dus verkeerd.”

• **Maar straks stelt u zich natuurlijk gewoon weer verkiesbaar als lijsttrekker van de ChristenUnie.**

“Ja. Ik ben hier in de Kamer nog niet klaar.”

19) U hamert op de vrijheid van godsdienst — ook voor moslims. Maar wat zou u zelf willen dat zij doen met hun geloof? Wilt u niet het liefst dat zij zich bekeren tot het christendom?

“Ja, zeker. Wat kan ik mensen beter toewensen dan een levende relatie met de levende God?”

- **Waarom zou God beter zijn dan Allah?**

“Er is geen God dan de God van de Bijbel. Hij zegt: ik ben de Waarheid, ik ben de Weg. Het is mijn vaste overtuiging dat het christelijk geloof die exclusiviteit, die uniciteit heeft.”

- **U doet alsof moslims geloven in iets dat niet bestaat.**

“Ja, moslims geloven in iets dat niet bestaat. Allah bestaat niet, God wel. Daarom hebben we ook verschijnselen als zending en evangelisatie. Om andere mensen die je het goede gunt daarmee te confronteren.”

- **Stel dat de Nederlandse moslingemeenschap u verzoekt om dit te komen uitleggen, wat zegt u dan?**

“Dat zou een hele opgave zijn. Ik zou zeer zorgvuldig moeten communiceren, want dit is zó’n tere kwestie... Enerzijds zou ik mensen niet willen kwetsen, anderzijds zou ik heel beslist en duidelijk moeten zijn. Anders ben je geen knip voor de neus waard. En dus moet ik durven zeggen dat hun geloof niet op hetzelfde plan is.”

- **De vraag was of u kunt uitleggen waaróm dat zo zou zijn.**

“Ik zou echt wel de behoefte voelen om het gesprek daarover met moslims aan te gaan, maar eerlijk gezegd weet ik niet hoe ik het zou kunnen uitleggen.”

20) Pronk of Verdonk?

“Ik heb veel affiniteit met de geëngageerde benadering van Jan Pronk. Mijn partij vindt al jarenlang dat het budget van Ontwikkelingssamenwerking fors omhoog moet. En net als ik heeft Pronk de *res publica* hoog, zijn hart ligt op het Binnenhof. Van Rita Verdonk waardeer ik het zeer dat zij als minister werk heeft gemaakt van een efficiënte terugkeer- en uitzetbeleid, hoewel ik scherpe kritiek heb op de maatvoering en uitvoering.

“Momenteel is de vraag of Jan Pronk als voorzitter van de vluchtelingenorganisatie VON het woord ‘deportatie’ mag gebruiken. Naar mijn idee zit Verdonk fout door zich te beroepen op een wazig reglement en het algemeen belang om Pronk buiten de deur te houden. Dat is verre van sjiek. Het is voor haar niet vol te houden. Rita Verdonk zou er verstandig aan doen deze prestigezaak onder vier ogen op te lossen, met voorkoming van gezichtsverlies van beiden.”

21) Is God almachtig?

“Ja.”

- **Kan Hij een steen maken die zo zwaar is dat Hij hem niet zelf kan optillen?**

“Nee jongens, hier doe ik niet aan mee. Dit zijn spelletjes. Daar is God mij te dierbaar voor.”

• Laten we het ‘spelletje’ serieuzer maken. Als God almachtig is, waarom heeft Hij Auschwitz dan niet voorkomen?

“Tja... Het staat voor mij vast dat God in staat is om lijden te voorkomen, dus ook Auschwitz. Waarom heeft hij niets gedaan? Ik begrijp het niet. Menselijkerwijze kan ik hier niets mee.”

22) ‘Ik begrijp het niet’: dat zinnetje hebben we in dit gesprek vaak gehoord. Het was het antwoord op essentiële geloofsvragen. Waarom houdt u toch zo vast aan God?

“Ik begrijp ook niet waarom mijn vrouw van mij houdt, maar ik ben gruwelijk dankbaar dat ze het toch doet. In die zin komen geloof en liefde sterk overeen: de ratio schiet tekort. Geloof begint waar het verstand ophoudt.” •